

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА АКВАКУЛЬТУРИ
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
_____ Тетяна ПУШКАР
«___» _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
освітньої програми «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»
за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва

**АНАЛІЗ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОМІСЕЙ ТА
ЧИСТОПОРІДНИХ СВИНЕЙ В УМОВАХ СТОВ «РОЗДІЛЬНЯНСЬКЕ»
РОЗДІЛЬНЯНСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

*Науковий керівник: к. с.-г. наук, доцент кафедри
технології виробництва і переробки продукції
тваринництва*

Олена БЕЗАЛТИЧНА _____

*Рецензент: к. с.-г. наук, доцент кафедри генетики,
розведення і годівлі сільськогосподарських тварин*

Зоя ЄМЕЦЬ _____

*Виконав здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти*

денної форми навчання

*освітньо-професійна програма «Технологія виробництва
переробки продукції тваринництва»*

*спеціальність 204 Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва*

Сергій ІЛЬНИЦЬКИЙ _____

*Засвідчую, що кваліфікаційна робота містить
результати власних досліджень. Використання ідей
і текстів інших авторів має посилання на відповідне
джерело.*

Сергій ІЛЬНИЦЬКИЙ _____

ОДЕСА – 2026

ЗМІСТ

Реферат	4
Перелік умовних позначень	5
Вступ	6
Розділ 1. Огляд літератури	8
1.1. Розвиток свинарства в Україні	8
1.2. Племінні та продуктивні особливості свиней породи ландрас	10 11
1.3. Характеристика породи ландрас	12
1.4. Характеристика свиней великої білої породи	15
1.5. Технологія вирощування свиней	20
1.6. Фактори, що впливають на продуктивність свиней	24
1.7. Основні проблеми у свинарстві, які пов'язані з годівлею	25
1.8. Заключення з огляду літератури	25
Розділ 2. Матеріал, умови і методи досліджень	25
2.1. Місце та об'єкт досліджень	25
2.2. Методика виконання роботи	28
Розділ 3. Розрахунково-технологічна частина	29
3.1. Технологія утримання свиней в господарстві	29
3.2. Технологія годівлі в господарстві	31
4. Економічна ефективність розробки	37
Висновки	55
Пропозиції виробництву	58
Список використаної літератури	60

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота Ільніцький Сергій студент VI курсу факультету ТВПМПТ на тему: «Порівняльна оцінка продуктивності помісей чистопородних свиней в умовах СТОВ «Роздільнянське» Роздільнянського району Одеської області».

Сторінок 53, рисунків 3, таблиць 15, список використаної літератури 38.
Ключові слова: свиноматки, кнури-плідники, продуктивність, племінний молодняк, годівля, економічна ефективність.

Мета роботи: Визначити ефективність розведення чистопородних та помісей отриманих від свиней української великої білої породи схрещування свиноматок УВБ з кнурами-плідниками породи ландрас в умовах СТОВ «Роздільнянське» м. Роздільна Одеської області.

Методи досліджень: загально зоотехнічні з оцінки походження свиней, визначення показників росту, репродуктивних, відгодівельних якостей, аналітичні по оптимізації утримання та годівлі свиней, використання тварин, економічні - з розрахунків рівня рентабельності результатів досліджень.

Розрахована економічна ефективність за результатами досліду з та відтворювальних якостей позитивними ознаками репродуктивних свиноматок великої білої породи при їх покритті хряками породи ландрас.

Перелік умовних скорочень

млн. - мільйонів

тис. - тисяч

% - відсоток

кг - кілограм

га - гектарів

мм -міліметрів

грн. - гривень

г - грам

см - сантиметр

корм. од. - кормова одиниця

гол - голів

°C - градус Цельсія

Fe - залізо

Си- мідь

Zn - цинк

Со – кобальт

ВСТУП

Технологія виробництва продукції свинарства достатньо динамічна. Прогрес, досягнутий у цій галузі, зумовив модернізацію інших галузей сільського господарства. У значних масштабах свинарство було переведено на індустріальні методи роботи, що стало основою для збільшення обсягів виробництва високоякісної продукції.

На сучасному етапі виробництво м'яса є актуальним і найбільш відповідальним питанням у агропромисловому комплексі. Економічні закони ведення тваринництва свідчить про те, що забезпечення населення м'ясом практично неможливо вирішити без його інтенсивного виробництва в усіх без виключення категоріях господарств. Важливе значення у вирішенні проблем забезпечення населення повноцінним білком тваринного походження надається свинарству.

Свинарство це галузь сільськогосподарського виробництва, забезпечує населення багатьох країн світу цінними продуктами харчування. В загальному світовому виробництві м'ясо, яке досягає у середньому близько 150 млн. т., свинина становить майже 59 млн. т., (39%). Останнім часом за переважне нагодування м'яса рахунок скороспілої галузі тваринництва. Свині характеризуються багатоплідністю, коротким ембріональним періодом, скоростиглістю і високим забійним виходом, що дозволяє отримати від них багато продукції при економічному використанні кормів і праці труда.

У різних регіонах нашої країни свинарство з давніх часів було традиційною галуззю тваринництва. Цінні господарська корисні ознаки свиней гарантують їх у виробництві м'яса порівняно з іншими видами сільськогосподарських тварин.

Виробництво свинини вимагає збільшення взаємозв'язку між племінними й товарними підприємствами.

Подальше підвищення темпів науково - технічного процесу у свинарстві знаходиться у прямій залежності від ефективності селекційно-племінної роботи по генетичному вдосконаленню існуючих та створення нових а також високопродуктивних ліній, типів, порід, їх кросів, стад, раціонального використання вітчизняного та зарубіжного генофонду свиней для збільшення виробництва та підвищення якості свинини, особливо на гібридній основі.

Дуже важливим для селекції є породоформування і породи свиней які забезпечать генетичне поліпшення популяції тварин. Промислову технологію характеризують потоковість і сувору ритмічність виробничого процесу, високий рівень механізації та автоматизації виробництва, високоякісна й стандартна продукція. В зоотехнічному відношенні промисловий спосіб виробництва свинини в рівномірному відтворенні та відгодівлі поголів'я на всіх технологічних стадіях, в максимальному використанні біологічної властивості свині до швидкого простору, штучного мікроклімату та обмеженого руху.

Переведення свинарства на промислову основу виробничої розробки багатьох нових питань, які практично охоплюють всю технологію виробництва свинини. Серед них питання розведення свиней у користувальних господарствах промислового типу. Промисловий спосіб виробництва свинини вимагає взаємозв'язку між племінними й товарними сільськогосподарськими підприємствами при одночасному поглибленні спеціалізації кожного із цих двох напрямів галузі.

Раціональне використання племінних ресурсів досягається тільки при поєднанні територіальної і внутрігосподарської систем розведення, які

передбачають конкретну організаційну форму племінної роботи зі стадом кожного підприємства.

Метою дипломної роботи було визначення ефективності розведення помісних та чистопородних свиней за їх продуктивністю в умовах СТОВ «Роздільнянське» Роздільнянського району Одеської області.

Виходячи з поставленою метою нами були визначені наступні завдання досліджень:

Провести оцінку продуктивності чистопородних та помісних свиней;

Провести аналіз відтворної якості свиноматок;

Визначити показники росту піддослідних поросят;

Провести економічну оцінку ефективності розведення свиней.

1. Огляд літератури

1.1. Розвиток свинарства в Україні

В Україні, свиня споконвіку вважалась годувальницею та джерелом прибутку селянської родини і ніколи не була збитковою у дбайливого господаря. Можна відмітити що свинарство є національною галуззю нашого сільськогосподарського виробництва.

Значних збитків тваринництву Україні взагалі і свинарству завдала громадянська війна. Після закінчення війни заново відновлювали і розвивали свинарство. Велику допомогу колгоспам і радгоспам у відновленні галузі надала держава. Поповнювали громадське свинарство за рахунок купівлі свиней сільського населення.

В середині сімдесятих років характеризується активним процесом свинарства розвитку спеціалізації і концентрації галузі. В кожному районі проектують і будують промислові комплекси де згодом було розведенні заводські лінії і родин в породах великої білої, миргородської, української степової білої, ландрас та Уельс [14].

У наступні майже два десятиріччя створюються нові генотипи свиней, системи розведення з Використанням розробляються регіональні внутріпородної селекції та гібридизації, йде пошук нових кормових засобів, удосконалюються технології підготовки і роздавання кормів, напування й утримання тварин, видалення та утилізації гною, вивчаються нові форми організації і оплати праці. Особливих темпів розвитку в цей період набувають великі промислові комплекси в яких виробляють 70% свинини від загального громадського виробництва.

У 1993 р. науково технічна рада Міністерства сільського господарства і продовольства України затвердила дві нові породи свиней м'ясну і українську м'ясну [9].

Серед господарств, які займаються свинарством, нині нараховується чотири категорії: державні, колективні підприємства, створені внаслідок проведених реформ; індивідуальні підсобні і фермерські. За різними джерелами інформації їх доля у виробництві свинини приблизно таким співвідношенням: 10, 25, 64%. визначається. Проблему забезпечення м'ясом практично неможливо вирішити без інтенсивного розвитку свинарства. Згідно з статистичними даними, нині у світі щорічно виробляється понад 180 млн. тон м'яса, з них 41% припадає на свинину, 27% - на яловичину, 26% - на м'ясо птиці, 4% - на баранину. В Україні в 2002 році м'яса свинини вироблено - 36,4% від загального його виробництва в усіх категоріях господарств [8]. Пріоритетність господарськими галузі визначається особливостями. Це важливими біологічно-багатоплідність, скоростиглість, всеїдність та економне використання кормів. Як виробника м'яса і жирів свиню недарма називають біологічним дивом природи.

Свиня єдина тварина, здатна забезпечити нашу потребу в жирах тваринного походження. Лише свиня дає нам значну кількість сала при економічній витраті кормів. Щоб виробити 1 кг вершкового масла, корова має одержати 25-26 кормових одиниць повноцінного корму, а свиня дає 1 кг сала з такою ж калорійністю при затраті 6-8 кормових одиниць.

Сало вважається в народі живою їжею, в якій зберігаються всі біологічно-цінні властивості. Сучасна вітчизняна медицина визначила, що саме цей продукт володіє біологічними властивостями виводити з організму людини радіонукліди. Його дуже корисно вживати з профілактичною метою, особливо в екологічно неблагополучних зонах: жінкам 40-50 г щоденно. Свинина використовується у свіжому вигляді як висококалорійний продукт харчування населення, а також як

сировина для виробництва бекону, шинки, ковбас, сосисок і різних консервів. Шкури, щетину та інші відходи від забою свиней використовують як сировину для легкої промисловості. Вихід м'яса і сала при забої свиней досить високий і становить 70-80% живої маси. За 10обсягами виробництва і споживання свинина займає друге місце після яловичини [10]. За оптимальних умов ведення галузі свиноматка здатна приводити 10-12 поросят за опорос, молодняк досягає 100 кг за 6-7 місяців при затратах на 1 кг приросту 4,5-5,5 кг корму. Від дорослої свиноматки, при одержанні 1,8-2 опоросів і вирощуванні з кожного 8-9 ділових підсвинків, можна щорічно одержувати більше 2 т м'яса в живій вазі, що не йде в порівняння ні з яким іншим видом сільськогосподарських тварин.

Найбільша кількість свиней в нашій країні в усіх господарствах була зареєстрована в 1971 році (21,4млн. голів). Рекордний обсяг виробництва свинини мали в 1989 році 1576 тис. тон у забійній вазі.

Сьогодні ж знизилися ці показники у 2-3 рази. Перша причина диспаритет цін. З 1990 року темпи зростання цін на промислову продукцію та послуги для потреб села в декілька разів перевищили підвищення цін на сільськогосподарську продукцію. Диспаритет цін у 2003 році порівняно з 19 90 досяг шестикратного розміру, в результаті чого тваринництво стало збитковим, а збитковість м'яса свиней у 2002 році становила мінус 16,9%. [2].

Другою причиною зменшення поголів'я свиней у суспільному секторі України є розпад свинокомплексів. На ранніх етапах переходу економіки від централізованого планування ринкових відносин опинилися у скрутному становищі через неможливість придбати корми заготованими цінами. В той же час дотації виробникам та споживачам було скасовано, контроль за цінами ліквідовано. Крім того, були відмінені нетарифні імпорتنі обмеження. Ці фактори призвели до напливу м'ясних продуктів із Заходу. Через більш високі темпи зростання цін у порівнянні із заробітною платою, реальні доходи

населення, а отже, й попит на м'ясопродукти, значно знизилися. Виробники, у свою чергу, опинилися у „цінових ножицях": з одного боку, ціни на корми та інші ресурси швидко досягли світового рівня, а з другого знизились на кінцеву продукцію.

Іншими факторами, що негативно впливають на тваринництво, колишніх підприємств сільськогосподарських і реструктуризація запровадження нових організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств призводить до невизначеності майбутньої долі поголів'я свиней в господарствах. Порушена кормова група в спецгоспах, яка забезпечувала комплекси власними кормами, розпались ферми репродуктори, забезпечували свинокомплекси поголів'ям. [3].

Світовий досвід засвідчує, що закономірними процесом для цивілізованих країн є розвиток свинарства на індустріальній основі при розумній концентрації виробництва. Нагадаємо, що до 1990 року на свинарських комплексах України одержували 120-160 кг. Свинини перехідну голову, відгодовували по 24 підсвинки на основну свиноматку при середньодобових приростах молодняку 550-600 г., що відповідало світовим досягненням. Тому не слід було руйнувати, створеної міцної індустріальної бази тваринництва, і в тому числі свинарства. Необхідно сьогодні шукати шляхи її використання. Промислові технології потрібно удосконалювати в підвищення енергомісткості і напрямку захисту зниження ступеня оточуючого середовища[17]. У перспективі за рахунок інтенсифікації використання наявного поголів'я, покращення кормової бази і удосконалення технології виробничих процесів можливе подальше вирощування виробництва свинини до 2-2.2 млн. тон з використанням її залишків як додаткового джерела валютних надходжень до бюджету України. При цьому слід підкреслити, що в 2000 році обсяг експорту свинини свіжої, охолодженої та мороженої становив лише 1.5 тис. тон, за ціною 3018 доларів за одну тонну.[4].

1.2. Племінні та продуктивні особливості свиней породи ландрас і великої білої

1.2.1. Характеристика свиней породи ландрас

Порода виведена у Данії шляхом схрещування місцевих свиней з селекцією надвисоку білою породою і цілеспрямованою скороспілість м'ясність і оплату корму продукцією. Ці свині типового м'ясного напрямку продуктивності найпридатніші для беконної відгодівлі. Тривала селекція породи ландрас за зазначеними ознаками забезпечила високу ефективність використання тваринами протеїну корму для синтезу білка тіла. Порода ландрас одержала в усьому світі[30].

На першому етапі створення породи були використані генотип скороспілих англійських беркширів і середньої білої. Надалі визначну роль у породоутворенні відіграли свині англійської великої білої породи.

За даними інституту свинарства УААН, значно більший ефект одержують при три породному схрещуванні в таких поєднаннях: велика біла дюрк ландрас; велика біла миргородська ландрас; велика біла уельс ландрас. При такому схрещуванні енергія росту молодняку збільшується на 11.4 - 17.9 1 кг приросту, %, на 14.7-18.41% зменшується витрати кормів на збільшується вихід м'яса в тушах на 6.4-8.1%.

Генеалогічна структура породи в племінних господарствах України представлена 19 заводськими лініями та 21 родиною. Найбільш чисельними лініями та родинами є лінії: Ліста, Аскони, Берти, Драгони, Мрії та інші. [21]

У нас породу ландрас розводять уже понад 40 років. Вона добре акліматизувалася, забезпечує високий рівень продуктивності. Тварини характеризуються витягнутим тулубом, добрим плоским окостом. Кінцівки

короткі, міцні, прямі, з міцними бабками і сухими скакальними суглобами. Лопатка косо розміщена, без перехвату. Плечовий пояс розвинений слабо, грудна клітка з округлими ребрами, значно широка й глибока. Спина арко подібна або рівна. Поперек прямий, широкий, крижі не звислі, окости добре розвинені. Шкіра тонка. Щетина рідка, блискуча, біла. Темперамент жвавий. Дорослі кнури досягають живої маси 290-310 кг, а свиноматки 240-260 кг. Довжина тулуба кнурів становить 175-190 см, а свиноматок 165-170 см. Багатоплідність свиноматок 11-12 поросят, молочність 50-55 кг. Молодняк на відгодівлі має середньодобовий приріст 700-720 г., а живої маси 100 кг. Досягає у 180-190 добовому приросту 3.9-4 корм. Од.

Ландраси встановлено, що свині цієї породи порівняно з тваринами інших порід мають високу питому вагу і краще розвинуті внутрішні органи становлять інтерес для дослідницької роботи вчених.

Ландраси краще використовують азотисту частину раціону. Цю породу широко застосовують у міжпородному схрещуванні з метою одержання помісних тварин із добрими м'ясними якостями, а також при гібридизації і виведенню нових порід свиней. За останні роки у нас кількість комбінацій промислового і відтворного схрещування ландрасів з великою білою, миргородською, українською степовою білою, дюрок, великою чорною та іншими породами і встановлено, що в абсолютній більшості вони забезпечують поліпшенню відгодівельних, відтворних якостей у свиней комбінованих генотипів[5].

Для породи характерний багатий генетичний потенціал. Її широко використовують на всіх свинарських комплексах для одержання товарного молодняку з поліпшеними м'ясними якостями. Вона була невід'ємною складовою в різних комбінаціях генотипів при утворенні нових типів, ліній і породних груп свиней. Після створення полтавської та української м'ясних порід на основі використання породи ландрас, її кількість в Україні скоротилася [7].

1.2.2. Характеристика свиней великої білої породи

Сучасна вітчизняна велика біла порода виведена шляхом тривалої і цілеспрямованої селекції свиней, одержаних у результаті схрещування завезеної великої білої породи з Англії і місцевих порід[1].

Порода як заводська сформувалася в Англії у середині XIX ст. шляхом відтворного схрещування місцевих свиней з азійськими (сіамськими) і романськими (неаполітанськими та португальськими). В нашу країну англійських великих білих свиней завозив з кінця XIX ст. земських свинарських союзів видатний російський вчений професор П.М. Кулешов. Це найпоширеніша порода свиней в Україні. Вона добре пристосована до придатна різних природно-кліматичних умов, розведення промислового типу[12]. Тварини відрізняються міцною конституцією, будова тіла не груба, голова легка, незначно вигнутий профіль, вуха середньої величини, прямостоячі, тулуб гармонійно побудований, достатньо довгий і глибокий; плечі та окості добре розвинуті м'ясисті; кінцівки сухі, міцні; шкіра еластична, масть біла, щетина рівномірно вкриває все тіло. Серед вад екстер'єру, які спостерігають найчастіше - звислі крижі, м'які бабки кінцівок, щілини копитного рогу, недостатньо виповнений окіст[11].

За розвитком це великі тварини. Середня жива маса повновікових кнурів досягає 320-350, свиноматок 230-250 кг. Нині серед тварин великої білої породи виділяють три типи за напрямком продуктивності - м'ясний та м'ясо- сальний. У більшості господарств переважають свині м'ясного типу. Представників м'ясного типу розводять в основному в Естонії, а м'ясо- сального - в господарствах Середньої Азії та Закавказзя.

Свині великої білої породи характеризуються високим генетичним потенціалом щодо відтворювальної, відгодівельної і м'ясної продуктивності. Середній показник багатоплідності свиноматок становить 10.0-12.0 поросяти,

молочність 50-60 кг., збереженість потомства 90-95%, жива маса поросят при відлученні 17-20 кг. Середньодобовий приріст на відгодівлі досягає 650- 700г, а 100 кг. живої маси у 180 денному віці. При забої в цьому віці одержують довгу тушу (95-100 см), з тонким і середнім шаром шпику (25-30 мм), високим виходом м'яса (50-55%) і великою масою окосту (10-12кг.)[13].

В країні існує значний попит на племінну продукцію свиней великої білої породи. Племінну роботу з тваринами цієї породи ведуть більш ніж у 89 племінних господарствах України. Провідні племінні заводи і плем репродуктори здійснюють цілеспрямовану селекційну роботу по поліпшенню м'ясних якостей, зниженню одиницю приросту витрат кормів на збереженню міцної конституції, яка дає можливість розводити свиней у жорстких умовах промислової технології [32].

Нині ведеться велика робота за збагаченням структури породи. Відбувається створення нових ліній і родин, їх розмноження і відмирання старих. За останні два десятиріччя на базі генеалогічних класичних ліній створена велика кількість високопродуктивних заводських ліній і родин, які є основою подальшого удосконалення породи. До них належать генеалогічні лінії Леопарда 681, Драчуна 421, 9779, 2391, Дельфіна 8977, Свата 94741, 6679, 1423, Громкого 677, Бора 925 та багатьох інших[16].

При створенні нових ліній часто використовують генотип інших порід, який дозволяє розширити комбінаційну генетичну можливість великої білої породи. Виведення нових ліній і родин має важливе теоретичне і практичне значення в селекційному процесі[34].

Свиней великої білої породи використовують у свинарських господарствах як материнські форми для одержання товарних помісей і гібридних тварин, особливо в спеціалізованих підприємствах промислового типу. Генотип породи

широко використовують при створенні лінії в системі виробництва гібридних свиней[23].

1.3. Технологія розведення свиней

Успішне вирощування поросят у першій період життя значною мірою залежить від підготовки приміщення для утримання в них новонародженого молодняку та своєчасної і якісної підготовки свиноматки до опоросу. Вирощування поросят-сисунів. Потреба поросят у поживних речовинах повністю забезпечується за рахунок материнського молока. Під час першої годівлі оператор повинен правильно розподілити соски між поросятами. Довгих і худих поросят привчають до передніх сосків, коротких та вгодованих-до задніх. Поросята вже з 3-4-го дня життя необхідно давати воду. Якщо не буде вільного доступу до води, то поросята будуть пити сечею і це призведе до шлункових захворювання. В перші дні життя поросята ссуть мало материнського молока. За першу декаду життя поросята на 1кг. Живої маси споживають 175-197 г. материнського молока, за другу 110-12 г., за третю 61-68 г., за четверту лише 33-40г. а потім все менше. За кожен годівлю порося висисає 15-25г. молока, більш енергійні до 50-70 г. для нормального розвитку поросяті в першу декаду потрібно за добу близько 300г., а за другу 400г. молока. При такому частому ссанні свиноматок краще всього утримувати в індивідуальних станках, забезпечуючи таким чином вільний підхід поросят в будь-який час[6].

За даними Х.Р. Давідсона, якщо потребу поросят у поживних речовинах за рахунок материнського молока в першу декаду життя прийняти за 100% то другу задовольнятися лише буде на 67.5%, за третю - на 42, за четверту - на 25.6, за п'яту-на 14.4, за шосту-на 7.5%таким чином, інтенсивність росту поросят вже з третьої декади життя в основному залежить від повноцінності їх підкорму. Тому умовну молочність свиноматки визначають за масою гнізда поросят 21-денного віку. Для кращого розвитку поросят їх 3-5 денного віку разом із свиноматками

випускають на прогулянку на 3-5 хв. У 2-3 тижневому віці тривалість прогулянки становить 20-30 хв. а у 5-6 тижневому 1-1.5 год. Залежно від погоди[17].

Залежно від прийнятої в господарстві системи вирощування молодняку поросят відлучають від матерів у 26, 35, 45, 60-денному віці. При відлученні в будь-якому віці бажано, щоб поросята ще деякий час залишалися в тих же станках, де вони знаходилися із свиноматками[15]. Утримання відлучених поросят у спеціальних клітках, на 0.5-0.8 м піднятих над підлогою. Клітка обладнана сосковою автонапувалкою і груповою самогодівницею, розділеною на 10 вічок, фронт годівлі на одне порося 20 см. Температура повітря в приміщенні на рівні відлучених поросят 21-22°C, відносна вологість 60-70% вміст вуглекислого газу 0.25-0.17, аміаку 10-15 мг/м³ повітря.

Годівля відлучених поросят. У перші 10-15 днів після відлучення раціон відлучених поросят за складом кормів не змінюють. Для того, щоб поросята не знижували приріст, їх у цей період годують 3-4 рази за добу. Щоб запобігти перегодовуванню і шлунковим захворюванням норму корму поступово збільшують не раніше ніж через 3-5 днів після відлучення. У раціон обов'язково вводять зернобобові культури, якісне трав'яне борошно із бобових рослин, корми тваринного походження і надалі невелику кількість соковитих кормів, влітку-траву. Бажано давати білково-мінерально-вітамінні добавки промислового приготування [18].

У добовому раціоні відлучення поросят 60-денного віку живою масою 16-18кг. Повинно бути 1.5 корм. Од. і 200г перетравного протеїну 12-кальцію, 8-фосфору, 16г кухонної солі та вітамінну А, В12 в необхідних кількостях. Поросятам відлученим від матерів у 35 денному віці, дають суміш вівсяної, ячмінної та пшеничної дерті-64% раннє відлучення поросят може бути доцільним тільки при їх вирощуванні на повноцінних і недорогих кормах. Особливо важливо вміст протеїну, оскільки від цього залежить розвиток відлучених

поросят і вартість кормів. При нестачі або надлишку протеїну в раціоні собівартість приросту зростає[20]. Утримання ремонтних кнурців і свинок утримують окремо в приміщеннях групами по 10 голів. Загально площа станка з розрахунку на 1 голову становить 1.9 м² а фронт годівлі-30 см. Підлога асфальтована з дерев'яними настилами поверх твердого покриття або частково решітчаста, під якою влаштовують гнойові канали. Температура повітря в приміщеннях для молодняку становить 18-22 °С, відносна вологість не вище 75 %, гранична концентрація вуглекислоти 0.2% аміаку 20 мг/м³, сірководню 10 мг/м³. Освітленість приміщення повинна бути 30-75 лк. а світловий коефіцієнт 1:1 [22].

1.4. Основні проблеми у свинарстві, які пов'язані з годівлею

Однією з головних проблем в галузі свинарства залишається кормова база. В останні роки в раціонах свиней різко знизилася частка концентрованих кормів. При цьому ринок України заповнений преміксами, вітамінами ферментами, БВМД, синтетичними амінокислотами, мінеральними препаратами, які дозволять забезпечити біологічно збалансовану і економічно обґрунтовану годівлю тварин при існуючому скороченні витрачання зерна.

Підвищення коефіцієнту конверсії корму, необхідно розглядати найважливіший елемент ресурсозберігаючої технології, яка зробити свинарство стійкою рентабельною галуззю. Як дозволить повноцінна годівля всіх груп свиней племінного і товарного призначення разом з селекційною роботою дозволять витратити на виробництво 1 кг свинини 3-4 кг концентрованих кормів. Основою стійкої рентабельності галузі свинарства в країнах з ринковою економікою стало, в першу чергу, досягнення високого рівня розвитку комбікормової промисловості. Переключаючись на нашу дійсність, не можна не відмітити, що вироблені у нас комбікорми поки що не завжди відповідають вимогам якості, до того вони дорогоцінні [31]. Потребує налагодження

виробництва технологічного обладнання для країні вітчизняного свинарських підприємств з метою переведення галузі на сучасні енергозберігаючі технології.

Успішне ведення свинарства неможливо без жорсткого дотримання ветеринарно-санітарних вимог, характерних для підприємств закритого в багатьох типу. Через ряд обставин технологічний відхід поголів'я господарствах значно перевищує встановлені нормативи, що різко знижує ефективність галузі. Не секрет, що більш високих результатів збереження молодняку, як правило досягають там, де забезпечені висока ветеринарно-санітарна культура виробництва, суворий контроль за якістю кормів, приміщеннями для тварин. Разом з тим ми ще не використовуємо повною мірою біологічно активні препарати, ферменти та інші добавки, які резистентність організму дозволяють підвищити тварин, поліпшити швидкість росту й головне суттєво підвищити збереженість молодняку.

Отримання генетичного потенціалу від свиноматки можливо, якщо правильно вирощувати ремонтний молодняк, підготувати його до осіменіння та організувати годівлю супоросних свиноматок згідно деталізованих норм годівлі.

Відповідно до існуючих норм годівлі з розрахунку на 100 кг живої маси в раціонах для свинок протягом вирощування від 40-80 кг. Повинно міститься 4.4 корм. Од., при вирощуванні від 80-120 кг міститься 2.8 корм. Од, в раціонах кнурців відповідно 5- 3 корм. Од., сухої речовини 3.6кг. У період вирощування 40 до 80 кг. Вміст клітковини у сухій речовині повинен становити 5.4%, а від 120-150 кг-8.1%. Ремонтний молодняк необхідно забезпечувати достатньою кількістю протеїну. Для нормального розвитку молодняка протеїну повинно становити на 1 корм. Од. 106-107г. Важливе значення має рівень мінерального живлення, особливу вагу приділяють кальцію і фосфору. Кальцій міститься в зелених бобових кормах, рибе, м'ясо-кісткове борошно і молоко, фосфор міститься зерно злакових культур, рибе та кісткове борошно[29].

1.5. Фактори, що впливають на продуктивність свиней

Найбільш характерні фактори, які можуть в значній мірі впливати на продуктивність тварин наступні.

Природно-кліматичні умови. Екологічні умови неоднаково впливають на розвиток і репродуктивності якості свиней. Різниця в продуктивних якостях свиноматок проявилась в більшій мірі під впливом клімату ніж породного фактору. В умовах жаркого клімату репродуктивна подібність свиней знижується. Погіршується плодючість, особливо у свиноматок спеціалізованих м'ясних порід [25].

Вік. Відтворювальна здатність свиноматок, в тому числі багатопліддя, краще у дорослих свиноматок у порівнянні з молодими і збільшується до 4-5 го опоросу. Аналіз багатопліддя свиноматок різного віку показує, що з другого по сьомий опорос воно майже не змінюється. Інтенсивність розвитку у свиней м'язової, кісткової та жирової тканин, пов'язано з віком [27].

Світловий режим. Відтворювальна функція свиноматок також пов'язана зі світловим режимом. Доведено, що ремонтні свинки, вирощені при 18 годинному світловому дні, мають більш чітко виражену статеву циклічність у порівнянні з вирощеними при 6-годинному світловому дні. Продовження освітлення в осінньо-зимовий період сприяє більш інтенсивній праці гонадотропних гормонів у свинок, а відповідно, збільшенню приплоду в них.

Стресові фактори. Стрес це стан організму, що виникає у відповідь на фактора дію неспецифічного середовища. Стрес надзвичайним подразником, що за інтенсивністю свого впливу на організм значно перевищує впливи щоденних факторів. Стресорами можуть бути високі або низькі температури, спрага, голод, надмірне мускульне навантаження, шуми, транспортування. Тривалий вплив стресора призводить до зміни обміну речовини та загибелі [24].

Порода. Свині вітчизняних та більшості зарубіжних порід,, а також їх помісі характеризуються високою скороспілістю і придатністю для всіх видів відгодівлі. При інтенсивній відгодівлі до 6-7 місячного віку тварин досягають живої маси 100-120 кг, витрати на 1 кг приросту становлять не більше 4.0 корм. од. У рамках однієї породи спостерігається велика різниця у відгодівельних та м'ясних якостях, які зумовлені спадковими особливостями ліній та родин свиней [28].

Здоров'я. Незалежно від породи тільки здорові конституціонально міцні тварини мають високу скороспілість та добрі показники оплати кормів продукцією. Молодняк, добре розвинутий в підсисний період та після відлучення, швидко відгодовується [30].

Годівля. Неповноцінність раціону за вмістом енергії, протеїну, незамінних амінокислот, вітамінів і мінеральних речовин призводить до зниження середньодобового приросту живої маси, збільшення тривалості, собівартості свинини [18].

Основні проблеми у свинарстві, які пов'язані з годівлею. Однією з головних проблем в галузі свинарства залишається кормова база. В останні роки в раціонах свиней різко знизилася частка концентрованих кормів. При цьому ринок України заповнений преміксами, БВМД, синтетичними амінокислотами, ферментами, вітамінами і мінеральними препаратами, які дозволяють забезпечити біологічно збалансовану і економічно обґрунтовану годівлю тварин при існуючому скороченні витрачання зерна.

Підвищення коефіцієнту конверсії корму, необхідно розглядати як найважливіший елемент ресурсозберігаючої технології, яка дозволить зробити свинарство стійкою рентабельною галуззю.

Повноцінна годівля всіх груп свиней племінного і товарного призначення разом з селекційною роботою дозволять витратити на виробництво 1 кг свинини 3-4 кг концентрованих кормів. Основою стійкої рентабельності галузі свинарства в країнах з ринковою економікою стало, в першу чергу, досягнення високого рівня розвитку комбікормової промисловості. Переключаючись на нашу дійсність, не можна не відмітити, що вироблені у нас комбікорми поки що не завжди відповідають вимогам якості, до того вони дорожчі.

Потребує технологічного налагодження обладнання в країні вітчизняного підприємств з метою виробництва свинарських для переведення галузі на сучасні енергозберігаючі технології [31].

Успішне ведення свинарства неможливо без жорсткого дотримання ветеринарно санітарних вимог, характерних для підприємств закритого в багатьох типу. Через ряд обставин технологічний відхід поголів'я господарствах значно перевищує встановлені нормативи, що різко знижує ефективність галузі. Не секрет, що більш високих результатів збереження молодняку, як правило досягають там, де забезпечені висока ветеринарно-санітарна культура виробництва, суворий контроль за якістю кормів, приміщеннями для тварин.

Успішне вирощування поросят у першій період життя значною мірою залежить від підготовки приміщення для утримання в них новонародженого молодняку та своєчасної і якісної підготовки свиноматки до опоросу.

Вирощування поросят-сисунів. Потреба поросят у поживних речовинах повністю забезпечується за рахунок материнського молока. Під час першої годівлі оператор повинен правильно розподілити соски між поросятами. Довгих і худих поросят привчають до передніх сосків, коротких та вгодованих-до задніх. Поросятам вже з 3-4-го дня життя необхідно давати воду. Якщо не буде вільного доступу до води, то поросята будуть пити сечу і це призведе до шлункових

захворювань. В перші дні життя поросята ссуть мало материнського молока. За першу декаду життя поросята на 1кг. живої маси споживають 175-197 г. материнського молока, за другу 110-120 г., за третю 61-68 г., за четверту лише 33-40г. а потім все менше. За кожен годівлю поросята висисає 15-25г. молока, більш енергійні до 50-70 г. Для нормального розвитку поросят в першу декаду потрібно за добу близько 300г., а за другу 400г. молока. При такому частому ссанні свиноматок краще всього утримувати в індивідуальних станках, забезпечуючи таким чином вільний підхід поросят в будь-який час [35].

Таким чином, інтенсивність росту поросят вже з третьої декади життя в основному залежить від повноцінності їх підкорму. Тому умовну молочність свиноматки визначають масою гнізда поросят 21-денного віку. Для кращого розвитку поросят їх з 5-денного віку разом із свиноматками випускають на прогулянку на 3-5 хв. У 2-3 тижневому віці тривалість прогулянки становить 20-30 хв. а у 5-6 тижневому 1-1.5 год, залежно від погоди [33]. Залежно від прийнятої в господарстві системи вирощування молодняку поросят відлучають від матерів у 26, 35, 45, 60-денному віці. При відлученні в будь-якому віці бажано, щоб поросята ще деякий час залишалися в тих же станках, де вони знаходилися із свиноматками.

Утримання відлучених поросят проводиться у спеціальних клітках, на 0.5-0.8 м піднятих над підлогою. Клітка обладнана сосковою автонапувалкою і груповою самогодівницею, розділеною на 10 вічок, фронт годівлі на одне поросята 20 см. Температура повітря в приміщенні на рівні відлучених поросят 21-22 °С, відносна вологість 60-70% вміст вуглекислого газу 0.25-0.17, аміаку 10-15 мг/м³ повітря [18].

У добовому раціоні відлучення поросят 60-денного віку живою масою 16-18кг. повинно бути 1.5 корм., од. і 200г. перетравного протеїну, 12 г. кальцію, 8 г. фосфору, до 16 г кухонної солі та вітамінну А, В₁₂ в необхідних кількостях.

Поросят, відлученим від матерів у 35 денному віці, дають суміш вівсяної, ячмінної та пшеничної дерті-64% та корми тваринного походження, мінеральна підкормка. Раннє відлучення поросят може бути доцільним тільки при їх вирощуванні на повноцінних і недорогих кормах. Особливо вміст протеїну, оскільки від цього важливо забезпечувати достатній залежить розвиток відлучених поросят і окупність кормів. При нестачі або надлишку протеїну в раціоні собівартість приросту зростає [21].

Ремонтних кнурців і свинок утримують окремо в приміщеннях групами по 10 голів. Загально площа станка з розрахунку на 1 голову становить 1.9 м² а фронт годівлі 30 см. Підлога асфальтована з дерев'яними настилами поверх твердого покриття або частково решітчаста, під якою влаштовують гнойові канали. Температура повітря в приміщеннях для молодняку становить 18-22 °С, відносна вологість не вище 75%, гранична концентрація вуглекислоти 0.2%, аміаку 20 мг/м³, сірководню 10 мг/м³. Освітленість приміщення повинна бути 30-75 лк. а світловий коефіцієнт 1:10 [25].

Відповідно до існуючих норм годівлі з розрахунку на 100 кг живої маси, в раціонах для свинок протягом вирощування від 40 до 80 кг. повинно міститися 4.4 корм. од. При вирощуванні від 80 до 120 кг повинно міститися 2.8 корм. од, в раціонах кнурців, відповідно, 5 - 3 корм. од., сухої речовини 3.6кг. У в період вирощування від 40 до 80 кг. вміст клітковини у сухій речовині повинен становити до 5.4%, а від 120 до 150 кг 8.1%. Ремонтний молодняк необхідно забезпечувати достатньою кількістю протеїну. Для нормального розвитку молодняку протеїну повинно становити на 1 корм. од. 106-107г. Важливе значення має рівень мінерального живлення, особливу увагу приділяють кальцію і фосфору. Кальцій міститься в зелених бобових кормах, рибному, м'ясо-кістковому борошні та молоці, фосфор міститься у зерні злакових культур,

рибному та кістковому борошні. Співвідношенням кальцію до фосфору для молодняку свиней вважають 2.1-1.2 [36].

1.6. Заключення з огляду літератури

Проаналізований матеріали за даними дослідників з питань розвитку галузі свинарства в Україні, напрямку методів племінної роботи з породами ландрас, м'ясного напрямку продуктивності, відтворення стад свиней, факторів які впливають на продуктивність свиней, дали можливість обґрунтувати тему дипломної роботи, приділити увагу до необхідності створення тваринам у стадах свиней отриманні умови утримання, годівлі, розкрити біологічні особливості формування молодняку за віком на рівні загально прийнятих стандартів розвитку, продуктивності можливості направлено управляти цим процесом за змінною рівня годівлі на різних стадіях розвитку молодого або більш зрілого організмів свиней.

Переведення свинарства на промислову основу вимагає науково виробничої розробки багатьох нових питань, які практично охоплюють всю технологію виробництва свинини. Серед них питання розведення свиней у користувальних господарствах промислового типу. Промисловий спосіб виробництва свинини вимагає взаємозв'язку між племінними й товарними сільськогосподарськими підприємствами при одночасному поглибленні спеціалізації кожного із цих двох напрямів галузі.

Рациональне використання племінних ресурсів досягається тільки при поєднанні територіальної і внутрігосподарської систем розведення, які передбачають конкретну організаційну форму племінної роботи зі стадом кожного підприємства.

2. Матеріал, умови і методика виконання роботи

2.1 Місце та об'єкт досліджень

СТОВ «Роздільнянське» розташовано в Роздільнянському районі в м. Роздільна, Одеської області.

Рельєф місцевості відносно рівний. Поля сівозмінні правильної конфігурації, благо приємні для роботи механізованих агрегатів. Піхотний горизонт складає 30-35 см. На території господарства є також і нерівності представлені балками і оврагами різної глибини. По природно-кліматичним умовам зони розміщення господарства являється типовим для Одеської області.

Грунтові води залягають досить глибоко, солоні.

Клімат континентальний. Кількість опадів випадаючих на протязі року різні і коливаються від 340 до 400 мм, які протягом року випадають нерівномірно.

По середнім багаторічним даним тепло небезпечність районного розташування господарства визначається сумами середніх добових до 3600 °. Середньо річна температура повітря складає 12°C (в червні - липні 25-30°C, в серпні 22°C) температур (вище 14°) від 3400 ° Максимальна температура в окремі періоди складає 35-38°C. Водою господарство забезпечується з водопроводу с. Степановка Роздільнянського району Одеської області.

Прийняті схеми посівооборота, розроблені згідно з даними умов найкращої організації виробничих процесів й отримання високих урожаїв всіх сільськогосподарських культур.

Земельний покрив території землекористування складається переважно з південних чорноземів, мало гумусних.

Господарство економічно міцне і багатогалузеве. На 2012 рік в господарстві налічується всього земельної площі - 1027.9 га, в т. ч. ріллі 825.38 га, луків і пасовищ - 60.9 га, лісів та насаджень - 96.5 га., і на інші угіддя припадає 45.1 га. Спеціалізується господарство на вирощуванні зернових та вирощуванні сільськогосподарських тварин, а саме великої рогатої худоби, свиней та овець. Тваринництво забезпечується грубими, частково накуповується соковитими кормами власного виробництва, мінеральні добавки, премікси і спеціальний предстартерний комбікорми для підсисних поросят.

Надій на корову за рік складає 3572 кг. Корови в укомплектовані червоною молочною породою, середньодобові прирости складають 410 г.

Поголів'я великої рогатої худоби складає 141 голови.

Загальне поголів'я свиней складає 1147 голів великої білої породи і ландрас. Також в господарстві є вівці романівської породи поголів'я яких складає 190 гол.

В таблиці 1 поголів'я тварин по господарству СТОВ «Роздільнянське».

Таблиця 1

Поголів'я тварин в СТОВ «Роздільнянське»

Тварини	2022	2023	2024
ВРХ всього	132	150	141
В т. ч. корови	56	61	50
Свині всього	1146	1190	1147
В т. ч. основні свиноматки	60	60	80
Вівці	141	157	190
Птиця	-	-	-
Бджоли	-	-	-
Коні	5	6	5

З даної таблиці можна зробити аналіз. Господарство в 2012 році збільшили поголів'я корів на 9 гол., свиней на 1 гол. вівці на 49 гол. Також господарство планує збільшення поголів'я тварин великої рогатої худоби. В господарстві

прийнята система двох породного схрещування свиней, в велика біла порода, з якості материнської породи використовується батьківської сторони кнури породи ландрас завезені з племінного господарства ТОВ «Піщанське» Київська область, Білоцерківський р-н, с.Піщана. Продуктивність тварин за три роки наведена в таблиці 2.

В 2024 році

З даної таблиці 2 видно що господарство збільшило продуктивність, , тому що вдосконалюють утримання і відгодівлю тварин.

Таблиця 2

Продуктивність тварин в СТОВ «Роздільнянське»

Показники	2022	2023	2024
Надій від корови, кг	3252	3105	3572
Середньодобовий приріст ВРХ, гр.	285	227	410
Середньодобовий приріст ВРХ, гр.	174	148	320
Настриг вовни від вівці, кг	-	500	400

В господарстві СТОВ «Роздільнянське» Роздільнянського району Одеської області використання трудових ресурсів виробництва інтенсивно у відповідності діяльності господарства ведеться облік рослинництва і тваринництва. Проведено порівняльний аналіз трудових ресурсів за останні три роки. Трудові ресурси СТОВ «Роздільнянське» в таблиця 3.

Таблиця 3

Трудові ресурси господарства СТО «Роздільнянське»

Показники	2022	2023	2024
Всього в господарстві робітників, чол.	42	44	48
Заних в с.г. виробництві, чол.	32	33	33
В тому числі: - тваринництва, чол.	8	8	8
- Рослинництва, чол.	24	25	25
Всього; - спеціалістів, чол.	6	6	6
-керівників, чол.	4	4	4
Робітники з загального харчування	5	5	5

За даними таблиці 3 можна зробити висновок, що кількість працюючих в основному господарстві за три роки збільшилось 7%. Можна сказати в заголом трудові ресурси господарства у 2012 році збільшились, у зв'язку розширення. Спеціалізація в господарстві має напавлення виробниче і спеціалізація видно загальне регіональне розподіл праці. Виробнича господарства вимірюється по головному показнику структури товарної продукції по закупівельним цінам. Вона приведена в таблиці 4.

Таблиця 4

Склад та структура товарної продукції

Показники	2022		2023	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Зернові	1202	48,5	1304	48,8
Соняшник	820	33,2	920	34,5
Овочі	360	14,5	356	13,3
Бахча продовольча	22	0,8	28	1,1
Інша продукція рослинництва	71,5	2,8	68	2,5
Всього по рослинництву	2475,5	51,3	2670	51,7

З даної таблиці 3 видно, що СТОВ «Роздільнянське» спеціалізується на виробництві продукції рослинництва, питома вага якою в загальній структурі виробництва складає 51.3 % у 2011 році. Найбільш питому вагу у структурі товарної продукції займає галузь зернові 48.5%, з таблиці видно, що у 2011 році збільшилося на 0.4% продукції рослинництва.

2.2. Методика виконання роботи

Проводилась порівняльна оцінка продуктивності чистопородних свиней української великої білої породи свиней помісей отриманих від схрещування свиноматок великої білої породи с хряками ландрас в умовах господарства. Для проведення дослідів було створено дві групи піддослідних свиноматок які схрещувались з плідниками великої білої та ландрас тварин. Вивчення показників росту проводилось на отриманому молодняку кількістю 12 голів за нижче вказаною схемою.

Схема дослідів

Група	К-ть поголів'я	Батьки		Нащадки, n=12 гол
		кнурці	свинки	
Дослідні	4	Ландрас	УВБ	$\frac{1}{2}$ УВБ х $\frac{1}{2}$ Ландрас
Контрольні	5	УВБ	УВБ	УВБ

Оцінку розвитку свиней проводили в господарстві у стані їх заводської кондиції, живою масою та довжиною тулуба. Тварин зважували перед годівлею з точністю до 1.0 кг.

Продуктивність свиноматок оцінювали після одержання від них опоросів

за ознаками:

- багатоплідність - кількість народжених живих поросят;
- маси гнізда поросят при відлученні у 45- або 60-денному віці.

Продуктивність свиноматок оцінювали додатково після проведення контрольного вирощування їх потомства за такими показниками:

- вік досягнення живої маси 100кг, днів;
- витрати корму на 1 кг приросту, корм. од;
- товщина шпику на рівні 6-7 грудних хребців, мм;
- довжина тулуба, см.

Оцінка свиней у господарстві ведеться поетапно: за походженням, з урахуванням генеалогічної належності (до лінії, родини), та за розвитком і продуктивності батьків. Практично оцінка походження ведеться шляхом формування селекційної (провідної) групи стада. Саме від цих тварин відбирається молодняк для відтворення. До складу провідної групи включаються тварини заводських ліній та родин яких у стаді 9, що формуються, а також нелінійні тварини з «відкритої» частини стада. Відбір за походженням передбачається планом підбору селекційної групи стада. Висока продуктивність тварин селекційної групи передається спадково нащадкам.

Молодняк оцінюється за власною продуктивністю, для цього проводиться індивідуальне зважування кнурців та свинок у 2-х, 4-х, 6-ти місячному віці. На основі даних зоотехнічного обліку та зважування і відносного визначення абсолютного, середньодобового проводили приростів молодняку.

Абсолютний приріст (А) за певний період росту визначають:

$$A = W_t - W_o \text{ (кг)},$$

W_t - жива маса в кінці періоду, кг;

W_0 - жива маса на початку періоду, кг.

Середньодобовий приріст (С.п.) визначають:

$$\text{С. п.} = \frac{(Wt - Wo)}{t} * 1000 \text{ (г)},$$

W_t - жива маса в кінці періоду, кг;

W_0 - жива маса на початку періоду, кг;

t - тривалість періоду, дні.

Щоб дістати порівняльні дані про ступінь напруження росту різних організмів, приріст їх живої маси заведено виражати у відсотках від загальної величини, тобто, визначати відносний приріст *(В.П.) живої маси:

$$\text{В. п.} = \frac{(Wt - Wo)}{0,5 (Wt - Wo)} * 100 \text{ (\%)},$$

З 6-ти місячного віку визначається довжина тулуба від потиличного гребня до кореня хвоста. При досягненні молодняком живої маси 100 кг (85-115) проводиться прижиттєве визначення товщини шпику на рівні 6-7 грудних хребців, відступаючи на 2 см. від середини спини.

Отриманні дані оброблялися біометрично з використанням калькулятора та персонального комп'ютера за М.А. Плохинським [31].

3. Розрахунково-технологічна частина

Шляхом цілеспрямованого відбору і підбору, жорстокої вибраковки низькопродуктивних тварин, покращення умов годівлі та утримання, селекції за репродуктивними відгодівельними та м'ясними якостями нащадків, було створено власне високопродуктивне стадо племінних тварин великої білої породи з маточним поголів'ям 35 основних свиноматок. Заплановано і почато формування заводських родин свиноматок, а перспективі кнурів.

Тварини відрізняються м'ясною конституцією, голова легка, незначно вигнутий профіль, вуха середнього розміру прямо стоячі, тулуб гармонійно побудований достатньо довгий і глибокий, плечі та лопатки добре розвинуті м'ясисті, кінцівки сухі, міцні, шкіра еластична, масть біла щетина рівномірно вкриває все тіло.

За розвитком це великі тварини. Середня жива маса повно вікових кнурів досягає 300-350 кг, свиноматок 230-250 кг.

Середній показник багатоплідності свиноматок станове 10-12 поросят, молочність 50-60 кг., збереженість приплоду 90-95 %, Середній добовий приріст при відлученні 17-20 кг. Середньо добовий приріст досягає 700-750 гр., витрати 3.6-3.8 корм. Од. на 1 кг. приросту. При інтенсивній відгодівлі живої маси 100 кг. молодняк досягає у 180 денному віці. При забої в цьому віці одержують довго тулуб (94-96 см). З тонким шаром шпику (25-30 мм), виходом м'яса 55-57% і масою окосту 10-11 кг.

Відтворення стада свиней. Основна задача відтворення стада: отримати кращий ремонтний молодняк при планових методах розведення з метою удосконалення стада в новому поколінні. Для цього виділяють селекційну групу основного стада після бонітування. На племінному заводі щорічно бонітується основний склад стада та ремонтний молодняк. Значну увагу приділяють розвитку

основного складу стада свиней, зменшенню мінливості 35 живої маси та довжини тулубу, коливанню мінімальних та максимальних показників.

У господарстві кнурів-плідників використовують до 4-х років. До першого парування кнурів-плідників допускають у віці 10-12 місяців, при живій масі 130-160 кг. Опороси проводять турові. За рік одержують до 3-х турів: два один від перевіряємих. Режим використання кнурів-плідників протягом 1 місяця до 2-3 садок на тиждень. Через 10 годин після першої садки кнура підпускають до свиноматок другий раз. Після цього кнуру-плідникові дають відпочити. Статеве навантаження на 1 кнура за тур до 10-15 маток.

Парують свиноматок згідно плану одержання приплоду за один тур. Статевий стан для ефективного покриття має значення для своєчасного виявлення маток у охоті. Під час охоти у маток виявляється рефлекс нерухомості. Для більш вірного прогнозування охоти використовують кнура- станків, пробника. вздовж проганяють утримуються матки. Свиноматки в охоті виявляють підвищений інтерес до кнура, збуджуються.

Ручне парування проводиться у спеціальному приміщенні під контролем обслуговуючого персоналу. Підлогу при цьому посипають тирсою, заганняють спочатку матку, а потім кнура. При паруванні запобігають присутності сторонніх людей, а також шуму, криків. Свинар контролює результативність покриття свиноматки.

Після злучки матку витримують в окремому станку протягом 1-2 днів, так як у спільній групі вона буде поводити себе неспокійно та може одержати травму. Потім матку переводять до групи умовно поросних тварин. Якщо протягом до 30 днів охота не повторюється, маток вважають поросними.

В першу злучку молодих свинок проводять у віці 9-10 місяців, при живій масі 120-130 кг. Господарське використання маток до 3-4 років. Норми

обслуговування холостих маток до 100 голів на 1 робітника. Для поросних маток створюють всі необхідні умови. Регулярно маток випускають на 36прогулянку. Перед опоросом їх зважують, визначають номери та записують в журналі. Ветеринарні працівники зі свинарками готують маток до опоросу: Слідкують за станом вим'я, вчасно обробляють проти гельмінтів. Опороси приймають робітники, що обслуговують свиноматок. Через певний час після народження (1-2 хвил.), пуповину міцно зажимають пальцями до припинення кровотечі. До обриву пуповину за допомогою сухої мішкловини очищують ріт, ніс та вуха поросяти від слизу, обтирають його. Потім підсаджують до сосків матки. Опорос вважається закінченим після того, як відокремиться та вийде послід, який разом з забрудненою підстилкою забирають із станка. Неможна допускати поїдання посліду маткою Результати опоросу кожної матки записують до книги приплоду, куди заносять дату опоросу, кількість живих та мертвих поросят при народженні, а також номер гнізда свиноматки, що опоросилася.

В перші дні життя у поросят спеціальними щипцями відкушують клики, щоб вони не травмували соски свиноматки. Відлучення є досить відповідальною операцією і проходить у 45 днів. В період відлучення поросят їх відбирають для різного виробничого використання. Для ремонту стада поросят відбирають від найбільш плодовитих та молочних свиноматок, у яких відсутності будь-які недоліки тіло будови. Кнурців відбирають для реалізації, а свинок - частково для власного ремонту, частково для реалізації. Тварин, що не відповідають певним вимогам- на відгодівлю. Вибраковують тварин, що відстають у рості та які перехворіли. Ріст і розвиток тварин відбувається шляхом складної взаємодії спадкової основи організму за конкретними умовами зовнішнього середовища і є важливим фоном для реалізації генетичного потенціалу продуктивності тварин.

Аналіз генеалогічного стану стада УВБ показав, що в ньому формуються найбільш чисельні родинні групи свиноматок. Приклад генеалогічних схем

окремих родинних груп: Волшебниці 912, Сої 875 Тайги 668.Проведена оцінка репродуктивності якостей свиноматок у родинах за всіма їх опоросами (табл. 5).

Таблиця 5

Продуктивність свиноматок УВБ за родинами

Родини	Кількість голів	Багатоплідність, голів	Великоплідність, кг	Молочність, кг	При відлученні 60 днів			Збереженість поросят, %
					голів	Жива маса на 1 гол., кг	Маса гнізда, кг	
Сої 875	4	12.00	1.00	58.0	11.20	16.50	184.80	93.33
Тайга 668	3	10.00	1.19	59.5	10.00	18.10	181.00	100.0
Волшебниця 912	6	11.00	1.08	56.0	10.60	16.80	178.08	96.36

Таблиця нам 6 показує найбільш багатоплідними з них виділені з родини Сої 875 по 4 маткам, яка досягла в них по 12 поросят на 1 опорос. Близько до маток цієї родини виділені потомки родоначальниці Волшебниці 912 група маток родини Тайги 668 характеризується багатоплідністю на рівні першого бонітувального класу (3 голів поросят) з доброю їх збереженістю до 2-х місячного віку (100%). Це пов'язується з підвищеною великоплідністю маток родини Тайги 668 в порівняльні з іншими родинами (1.19 кг). Поросята цієї родини мали також підвищену скоростиглість. Їх жива маса в 60 денному віці досягала 18.10 кг в середньому. За масою гнізда у 184.8 кг виділяються на перше місце свиноматки родини Сої 875, що пов'язана з більшою кількістю поросят у гнізді (11.20 гол.). Проаналізований матеріал свідчить про достатньо високий генетичний потенціал вітчизняної селекції великої білої породи. Слід на перспективу вірити підвищення великоплідності свиноматок за рахунок оптимізації годівлі поросних маток за місяць до опоросу. Це свідчить про більш продуктивних свиноматок з більшою часткою крові поліпшуючої породи

ландрас. Репродуктивні данні свиноматок кросованого походження приведенні в таблиці 6.

Таблиця 6

Репродуктивні якості свиноматок за різними частками крові, $\bar{X} \pm S_x$

Частки крові свиноматок	п., голів	Багатоплідність, гол.	Показники в 60 денному віці			Збереженість, %
			голів	Жива маса 1 гол., кг	Маса гнізда, кг	
За 1 опоросом						
Соя 875	4	10.20±0.2	10.1±0.42	17.15±1.76	173.2±8.92	99.01
Тайга 668	6	10.84±0.3	10.5±0.51	16.74+2.05	175.7±7.75	96.86
За 2 опоросом						
Соя 875	4	11.16 ±0.4	9.96±0.44	17.98±2.36	179.0±5.65	89.72
Тайга 668	6	12.05±0.2	11.05±0.3	16.30±1.96	180.1±19.4	91.70
За 3 опоросом						
Соя 875	4	11.0±0.54	9.53±0.23	15.97±3.6	152.1±7.3	86.63
Тайга 668	6	10.9±0.42	9.86±0.33	16.53±2.12	162.9±6.3	90.45

З таблиці 6 видно, що висока репродуктивність свиноматок спостерігається за 2 опоросом: багатоплідність УВБ 11.16±0.4, (12 УВБ-1х 1/2 Л) 12.05 ± 0.2; маса гнізда УВБ 179.0±5.65, (12 УВБ-1х1/2 Л) 180.1±9.4; але висока збереженість поросят спостерігається за 1 опоросом; УВБ 99.01, (1/2 УВБ-1х1/2 Л) 96.86.

Ріст і розвиток молодняку в господарстві різних генотипів. Ріст і розвиток тварин відбувається шляхом складної взаємодії спадкової основи організму за конкретними умовами зовнішнього середовища і є важливим фоном для реалізації генетичного потенціалу продуктивності тварин.

Отже, молодняк кросового походження другої дослідної групи мав перевагу над чистопородними молодняком контрольної групи (УВБ) в усі вікові періоди.

Розглядаючи живу масу свиней з точки зору статевго диморфізму, встановлено, що у молодняку контрольної та у дослідної групах, де перевага за живою масою до 4 місячного віку на боці кнурців, починаючи з 4 місячного віку та до кінця дослідю перевага спостерігалась на боці свинок, що можна пояснити початком більш інтенсивного статевго формування кнурців з 3 місячного віку.

Згідно правила статевго диморфізму, селекційні господарсько-корисні ознаки краще розвинуті у самців. У м'ясних порід свиней кнурці швидше ростуть, набирають живу масу та дають кращої якості м'ясо.

Найбільше різняться за вагою повновікові тварини. У віці 36 місяців великої білої породи господарства важать більше маток приблизно на 95 кг, або на 38.8% Характерною особливістю кнурів є їх тривалість активного росту, що особливо помітно на другому та третьому році життя. Темпи приросту у кнурів у віці 18..30 місяців у два ази більше, ніж у маток. Особливістю самок є висока інтенсивність росту, у свинок до 6 місяців вища, а надалі вони за цим показником поступаються кнурцям.

Відмінності за зміною живої маси підтвердились рівнем абсолютних, середньодобових та відносних приростів.

Відносний приріст молодняку дослідної групи кросованого походження був також незначно вищим практично у всі вікові періоди в порівнянні з контрольною групою великої білої породи (УВБ).

Незначна різниця за абсолютним, середньодобовими та відносними приростами між контрольною групою та другою дослідною кросованого походження ($\frac{1}{2}$ УВБ-1 + $\frac{1}{2}$ Л) на користь останніх пояснюється при задовільним рівнем годівлі піддослідних тварин, ефектом гетерозису при гетерогенному підборі.

3.1. Технологія утримання свиней в господарстві

В господарстві застосовується станково-вигульна система утримання, яка передбачає утримання свиней у групових станках з наданням їм прогулянок на вигульних майданчиках в теплий період року і годування їх з групових годівниць.

В індивідуальних станках утримують кнурів-плідників підсисних свиноматок з поросятами, всі інші статеві-вікові групи тварин утримуються у групових станках.

Вигульні майданчики обладнані біля поздовжніх стін свинарника, вони розділені на секції, розміри яких залежать від кількості тварин в групі. Вигульні майданчики обладнані з розрахунку на голову : для кнурів- плідників 10м^2 , свиноматок $5\text{-}10\text{м}^2$ ремонтного молодняку $1.5\text{-}2\text{ м}^2$ поросят на відгодівлі і поголів'я на відгодівлі 0.8м^2 . Вигульні майданчики обладнані годівницями покриттям підлог.

Утримання свиноматок та поросят в свинарнику-маточнику. Глибоко - супоросних свиноматок та свиноматок з поросятами утримують в індивідуальних станках, площа станка приблизно дорівнює $7.5\text{-}8.5\text{м}^2$. Індивідуальні станки розділені перегородками на частини лігво і місце годівлі поросят-сисунів. Огорожа станків для підсисних свиноматок поросятами градчаста. Підлоги в станках мають уклін $1.2\text{-}2\%$. Годівниці мають ширину к низу 50 см, фронт годівлі - 45см. Між сумісними станками огорожа цільна.

Рис. 1. Утримання свиноматок та поросят в свинарнику-маточнику.

Утримання ремонтного молодняку та поросят на дорощуванні. Відлучення поросят утримують в групових станках по 15-25 голів у кожному, ремонтний молодняк по 10 голів з площею станках на 1 голову відповідно 0.4-0.5 м² та 0.8-1м². Ширина і глибина станка дорівнює приблизно 3.5-4м, фронт годівлі 20-30 мм. Огорожа станків решітчаста висотою 1.1 м. Для напування використовують напувалки клапанного типу, на 20-25 голів. Температура в приміщенні в холодний період року підтримується на рівні 16-18 С, вологість 75%, швидкість руху повітря не більше 3м/сек.

Рис.2. Утримання ремонтного молодняку

Утримання холостих і поросних свиноматок, а також кнурів плідників. Холостих та поросних маток утримують в групових станках, обладнаних автонапувалкам і годівницями. Станки розміщені в два ряди. Огорожі станків градчасті з просвітами 10-12см, висотою 1.1м. Утримують по 20 1.5м.44голів. Площа станка на одну голову становить 1.9-2м². Ширина групового станка становить 7м, глибина 3.5м. Кормо-гнойові проходи мають ширину У станках обладнанні групові годівниці розмірами: ширина 50см, висота переднього борту від підлогу 25 см. Фронт годівлі складає 40 см на одну голову. Температурний режим складає 15-17 С, відносна вологість 60- 15%. В цьому свинарнику утримують кнурів-плідників. Тут же відбувається і покриття маток. Парування природне в станку кнура-плідника. Кнурів утримують в індивідуальних станках площею 7м².

Рис. 3. Утримання холостої свиноматки

3.2. Технологія годівлі в господарстві

Основні корми для свиней. Свині - тварини з однокамерним шлунком, тому на відміну від великої рогатої худоби вони значно більше споживають концентрованих і менше грубих, соковитих і зелених кормів, а також потребують кормах живіт ного походження. Все різноманіття кормів, що використовуються

для годівлі свиней, за впливом на якість м'яса і сала можна підрозділити на три основні групи.

Перша група корми, при згодовуванні яких отримують свинину високої якості. До них відносяться: зернові ячмінь, жито, горох і просо; соковиті - цукрова й напівцукрові буряк, морква, гарбуз і картопля; зелені люцерна, конюшина, еспарцет, кропива, лобода, щирія та ін, грубі сінна борошно з високоякісного бобового сіна (люцерни, еспарцету, конюшини та ін); корми тваринного походження - молоко і молочні відходи, різні м'ясні відходи. Згодовування їх як окремо, так і в суміші дозволить отримувати свинину високої якості. Буряк, морква, зелені трави і особливо молочні відходи знижують негативну дію на продукцію свинарства сої, макухи, кукурудзи та ін. Із зернових кормів особливо слід виділити горох і ячмінь. Вони сприяють підвищенню щільності сала і смакових якостей свинини. Крім того, горох сприяє швидкому зростанню молодняку. Введення в раціони буряка, моркви та гарбуза, як кормів містять велику кількість вуглеводів, веде до отримання щільного зернистого сала.

До другої групи належать кукурудза, гречка, висівки пшеничні, житні і ячмінні, при згодовуванні яких якість свинини низька. Щоб уникнути цього, їх вводять в раціон свиней в суміші з кормами першої групи в співвідношенні 1:1.

Третя група корми, при згодовуванні яких значно знижується якість продукції. Це - соя, макуха, овес. Сало відгодованих на них тварин втрачає щільність та зернистість, швидко жовтіє при зберіганні; м'ясо виходить пухким, в'ялим, мало придатним для тривалого зберігання. Ці корми можна використовувати для м'ясного і беконного відгодовівлі тільки до досягнення тваринам живої маси 60 кг і в поєднанні зі знятим молоком, цукровим буряком або люцерною. Особливо сильний вплив на якість м'яса і сала корми надають в останні два місяці перед забоєм. У цей період необхідно збільшити в раціонах свиней кількість кормів, що підвищують якість м'яса і сала, і повністю виключити

з них корми третьої групи. Для відгодівлі свиней використовують також відходи городніх культур, вирощуваних на присадибних ділянках (бадилля буряка, листя капусти, перезрілі огірки, падалицю різних фруктів). Крім того, важливим кормовим засобом є харчові відходи: залишки борошна, каші, м'яса, риби, сиру, варених і сирих овочів, відходи при розбиранні птиці та кролів, очищення картоплі, ріпи, моркви, яєчна шкаралупа. Збирати їх слід в окрему, підтримувану в чистоті посуд. Бажано не кидати в неї чайний та лавровий лист, кавову гушу, бананові скоринки і скоринки від цитрусових.

Не слід зливати рідини в той посуд, куди збирають «сухі» покидьки. А такі пінні відходи, як вода після миття молочного посуду і каструль, а також залишки молочних продуктів, необхідно тримати в окремому посуді. Поживну цінність харчових відходів як корми для свиней визначає їх склад, сильно коливається залежно від пори року і характеру споживаних продуктів. Однак простежується така закономірність: чим вище вологість відходів, тим їх поживність. Сухі харчові відходи за поживністю прирівнюються до концентрованих кормів. Харчові відходи дуже швидко псуються, та згодовувати їх потрібно в найкоротший термін.

Підготовка кормів до згодовування. Для поліпшення смакових якостей кормів і використання містяться в них поживних речовин корму піддають попередній підготовці. Так, всі грубі корми піддають подрібненню і запарювання протягом 2-3 ч. Після цього їх згодовують свиням у суміші з концентратами та соковитими кормами. Сіно можна дрібно подрібнювати на січкарні. Але краще приготувати з нього сінову борошно на дробарках. Сівну потерть запарюють без попереднього подрібнення. Так само роблять і з половиною зернових культур.

На даному підприємстві використовують годівлю свиней вологими кормосумішами (комбікормами), вологістю 50-60% при співвідношенні за масою корму до води 1:1. Готують такий корм шляхом попереднього подрібнення

молотковими дробарками зерна на апараті ДКУ-3. В зимовий період заливають отриману дерть теплою водою, або холодною влітку за 30 хвилин до згодовування.

Для виготовлення дерті використовують такі корма як, пшеницю, ячмінь, дерть наведено В таблиці. Дерть, яку використовують для годівлі супоросних свиноматок має наступне співвідношення кормів, пшениці-30%, ячмінь - 60%, гороху -10%. Влітку додають до раціону зелену масу.

Органолептичний аналіз комбікорму показав, що він має сіруватий колір, з жовтим відтінком, має хлібний запах (після заливання його окропом прогрівання на водяній бані протягом 5 хвилин), вологістю 15-16 %. Комбікорм готується на наступний тиждень і зберігається в кормо цеху. В таблиці 9 показано структурний склад зерноsumіші.

Таблиця 9

Структурний склад зерноsumіші

Корми	Відсоток
Ячмінь	39,72
Кукурудза	22,97
Пшениця	11,05
Пшеничні висівки	6,59
Горох	12,08
Соєвий шрот	4,14
Всього	100,00

З даної таблиці видно, що структурний склад зерноsumіші найвищий відсоток в кормі ячмінь 39.72%, кукурудзи 22.97%, пшениці 11.05%, пшеничні висівки 6.59%, горох 12.08%, соєвий шрот 4.14%. Всього склад зерноsumіші 100.

Структура раціону

№	Назва корму	кг	корм. од.	Структура раціону %	
				Окремо по кожному корму	За групами кормів
1	Комбікорм	2	2,36	100	Концентрованих 100%
Всього		2	2,36	100	100

Аналіз раціону

Показники	Норма	Фактично
Тип годівлі	Концентрований	
Концентрація енергії – кормових одиниць в 1 кг сухої речовини, кормових одиниць	1,04	1,4
Кількість перетравного протеїну, що припадає на 1 кормову одиницю, г	100	95,5
Кількість перетравного протеїну, що припадає на 1 Мдж обмінної енергії, г	9	8,6
Вміст лізину в сирому протеїні, %	4,2	3,7
Вміст метіонін+ цистину в сирому протеїні, %	2,5	2,9
Концентрація сирової клітковини в сухій речовині в раціоні, %	14	5
Кількість кормових одиниць, що припадає на 100 кг живої маси, кормових одиниць	4,3	4,2
Кількість сухої речовини, що припадає на 100 кг живої маси, кг	4,1	2,9
Витрати кормових одиниць на 1 кг приросту, кормових одиниць.	-	-
Витрати концентрованих кормів на 1 кг приросту	-	-
Відношення кальцію до фосфору	1,17:1	0,39:1

З таблиці 12 аналіз годівлі супоросних свиноматок, у господарстві показав, що в зимовий період використовують концентрований тип годівлі, тобто готують зволженим комбікормом (дєрть). Супоросним свиноматкам в перші 84 дні супоросності необхідно 2,4 кормових одиниць, 240 г перетравного протеїну, 2,29 кг сухої речовини. На 1 кормову одиницю необхідно щоб припадало 100 г перетравного протеїну, співвідношення фосфору 1,17: 1. Раціон не відповідає нормам годівлі за деякими показниками живлення, сухої речовини не вистачає - 28 %, перетравного протеїну - 6%, лізину -26%, кальцію - 86%, фосфору -50%, відповідно кальцію донормі.

4. Економічна ефективність розробки

Рівень ефективності галузі свинарства обумовлений використанням перспективного генофонду з високими показниками репродуктивних і ознак при чистопородному розведенні та різних варіантах поридизації. Також в значній мірі на нього впливають показники якості відгодівельних продукції.

Шляхом скорочення періоду зміни поколінь та отримання більш високого селекційного прогресу за відгодівельними і м'ясними якостями, впливає на підвищення економічної ефективності ведення галузі свинарства.

Розробка нових методів оцінки, відбору і підбору тварин Використання сучасних досягнень генетики, біотехнології, використання сучасних методів математичного моделювання і прогнозування.

Ефективність галузі свинарства в господарстві складається з показників:

- а) кількість опоросів на одну свиноматку в рік - 2.3 таких
- б) приплід поросят на одну свиноматку в рік - 22 гол. тривалість вирощуванні поросят до живої маси 120 кг. складає 190-200 днів.

Збільшити виробництво свинини і підвищити ефективність галузі можна за рахунок використання інтенсивності свиноматок. Від кількості і якості поросят, яких одержують від однієї свиноматки, залежить обсяг виробництва свинини і рівень її собівартості. Якщо підвищити використання свиноматок 1.9 опоросу, це дасть змогу без додаткових витрат на утримання одержати 4 млн поросят і відповідно збільшити відгодівельне поголів'я.

Отже, підвищення ефективності свинарства передбачає досягнення вищого рівня використання біологічного використання свиней на основі поліпшення і поліпшення понад репродуктивних свиноматок здатностей відтворення поголів'я молодняка. Результати економічної ефективності досліді показані в таблиці 13.

Економічна ефективність розведення свиноматок

Показники	Контрольна група	Дослідна група	Додатковий прибуток
Кількість поросят за 1 опорос, гол.	10	11	1
Кількість опоросів за 1 рік	2,3	2,2	0,1
Збереженість, %	96	99	3
Кількість життєздатних поросят 12 за рік, гол.	21	22	-
Собівартість свинини 1 кг, грн.	10,8	9,9	-
Реалізаційна ціна грн..	15	15	-
Одержано при досягнення, 10 кг, тон.	1,500	2,400	900
Реалізовано свинини за рік на грн. від 1-ї свиноматки, грн.	22500	36000	13500
Собівартість свинини грн.	16200	23700	-
Прибуток	6300	12240	5940
Рівень рентабельності %	38,8	51,5	12,7

ВИСНОВКИ

Отриманні результати дослідження, їх аналіз та статистична обробка дозволили зробити наступні висновки:

1. Господарство СТОВ «Роздільнянське» спеціалізується на вирощуванні зернових та розведенні сільськогосподарських тварин, а саме великої рогатої худоби, свиней та овець. Тваринництво забезпечується грубими, соковитими кормами власного виробництва, частково закуповуються мінеральні добавки.

2. Встановлено, що за порівняльною оцінкою росту молодняку чистопородним молодняком контрольної групи (УВБ) в усі вікові періоди. Різниця між групами становила у 2-х місячному віці у кнурців - 0.8, свинок -0.9, у 4-х міс, кнурців -5.05, у свинок - 4.15, у 6-ти міс, віці кнурці -2.98, свинки - 3.7

3. Встановлено, що за абсолютним відносним та середньодобовим приростом молодняку контрольної (УВБ) та дослідної (1/2 УВБ х 1/2Л). Кнурці дослідної групи у 2-4 міс, віці мали живу масу 25.9 кг, а контрольні 30.15 кг, різниця між кнурцями склала 5 кг, на користь контрольних. Також невелика різниця між свинками 2 кг.

4. Встановлено, що в господарстві 1 кг свинини, складає в контрольній групі 10.8 грн., а рівень рентабельності 38.8%. Проведений розрахунок показав, що завдяки використанню хряків породи ландрас на матках великої білої породи, дало нам змогу досягти прибуток 5940, та додатково одержати прибуток 12240 грн. Враховуючи вище викладене рівень рентабельності господарства підвищується на 12.7%.

ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведених досліджень Можливо рекомендувати використовувати кнурів-плідників породи ландрас при схрещуванні з матками української великої білої породи з метою отримання помісей першого покоління, кровністю $1/2$ УВБ х $1/2$ Л, для поліпшення скоростиглості молодняку та м'ясних якостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Берецький М. Д. Свинарство. – Київ: Урожай, 2003. – 352 с.
2. Буркат В. П., Коваленко В. Ф. Свинарство і технологія виробництва свинини. – Київ: Аграрна наука, 2016. – 368 с.
3. Волощук В. М. Свинарство: монографія. – Київ: Аграрна наука, 2014. – 592 с.
4. Герасимов В. І. Технологія виробництва продукції свинарства. – Харків: Еспада, 2010. – 448 с.
5. Гноєвий В. І., Тришин О. К. Годівля свиней. – Харків: Еспада, 2017. – 296 с.
6. Жукорський О. М., Ібатуллін І. І. Норми та раціони годівлі сільськогосподарських тварин. – Київ: Аграрна наука, 2021. – 540 с.
7. Ібатуллін І. І., Мельничук Д. О. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. – Київ: Вища освіта, 2015. – 422 с.
8. Кандиба В. М. Свинарство. – Київ: Аграрна освіта, 2018. – 410 с.
9. Коваленко В. Ф. Сучасні технології виробництва свинини. – Київ: ННЦ ІАЕ, 2020. – 352 с.
10. Ладика В. І. Технологія виробництва продукції свинарства. – Суми: Університетська книга, 2019. – 386 с.
11. Лихач В. Я., Лихач А. В. Технологічні інновації у свинарстві. – Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2020. – 318 с.
12. Нагаєвич В. М. Технологія виробництва продукції свинарства. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 336 с.
13. Повод М. Г., Лихач В. Я., Лихач А. В., Оборонько Д. М. Практична реалізація існуючих та удосконалених технологій виробництва продукції свинарства. – Миколаїв: Іліон, 2022. – 375 с.
14. Рибалко В. П., Березовський М. Д. Селекція у свинарстві. – Полтава: Інститут свинарства НААН, 2015. – 290 с.
15. Свинарство і агропромислове виробництво: міжвідомчий тематичний науковий збірник / Інститут свинарства і АПВ НААН України. – Полтава.
16. Фаустов Р. В., Лихач В. Я., Лихач А. В. та ін. Підвищення продуктивності свиней за використання сучасного генофонду та інноваційних технологічних рішень. – Миколаїв: Іліон, 2022. – 275 с.
17. Хоменко М. П. Технологія виробництва продукції свинарства. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 336 с.

- 18.Шостя А. М. Відтворювальні якості свиноматок та методи їх оцінки. – Полтава: Інститут свинарства НААН, 2018. – 214 с.
- 19.Войтенко С. Л. Племінне свинарство України // Ефективне тваринництво. – 2009.
- 20.Бондаренко В. М. Генетика і селекція у свинарстві. – Київ: Урожай, 2012. – 298 с.
- 21.Ващенко П. А. Оцінка продуктивних якостей свиней різних генотипів. – Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2017. – 214 с.
- 22.Гетья А. А. Сучасні методи селекції свиней. – Полтава: Інститут свинарства НААН, 2016. – 256 с.
- 23.Гришина Л. П. Ефективність схрещування порід свиней у промисловому виробництві // Свинарство і агропромислове виробництво. – 2020. – № 58. – С. 45–52.
- 24.Данкверт А. Г. Промислове схрещування у свинарстві. – Харків: Основа, 2015. – 232 с.
- 25.Дурст Л., Вітгман М. Годівля сільськогосподарських тварин. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 384 с.
- 26.Калініченко Г. І. Відгодівельні та м'ясні якості свиней різних генотипів. – Київ: Аграрна наука, 2018. – 205 с.
- 27.Коваленко Г. Т. Інтенсивні технології у свинарстві. – Дніпро: Арт-Прес, 2019. – 276 с.
- 28.Крамаренко С. С. Генетичні ресурси свиней України. – Миколаїв: Іліон, 2021. – 318 с.
- 29.Лихач А. В. Продуктивні якості помісних свиней за різних схем схрещування // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2021. – № 2. – С. 112–118.
- 30.Мартинюк І. М. Біометрична обробка результатів досліджень у тваринництві. – Київ: ЦУЛ, 2017. – 186 с.
- 31.Мельник Ю. Ф. Племінна робота у свинарстві. – Київ: Аграрна освіта, 2015. – 244 с.
- 32.Олійниченко Є. К. Оцінка репродуктивних якостей свиноматок різних порід. – Харків: Факт, 2020. – 198 с.
- 33.Повозніков М. Г. Основи промислового свинарства. – Київ: Аграрна наука, 2018. – 302 с.
- 34.Рибалко В. П. Теоретичні та практичні аспекти гетерозису у свинарстві. – Полтава: Інститут свинарства НААН, 2019. – 228 с.

- 35.Селецький С. В. Технологія вирощування ремонтного молодняку свиней.
– Одеса: Астропринт, 2020. – 176 с.
- 36.Топіха В. С. Виробництво високоякісної свинини в умовах промислових комплексів. – Миколаїв: МДАУ, 2014. – 340 с.
- 37.Федоренко В. Ф. Селекційно-технологічні методи підвищення продуктивності свиней. – Київ: НУБіП України, 2021. – 215 с.
- 38.Халак В. І. Відгодівельні та забійні якості молодняку свиней різних генотипів // Зернові культури. – 2022. – Т. 6, № 1. – С. 172–178.
- 39.Шуляр А. Л. Економічна ефективність виробництва свинини за використання міжпородного схрещування. – Львів: Сполом, 2019. – 184 с.